Horváth Péter

Doktorok

1.

Én is voltam doktorbácsi. Jóságos mosollyal bíztattam Ágikát, hajtsa fel a szoknyáját, és hasaljon az ágyra.

– De ugye, nem fog fájni?

– Csak megvizsgállak.

Feltérdelt anyám ágyára, felhajtotta a szoknyáját, és hasra feküdt.

– A bugyidat is – mondtam.

Leráncigálta.

Megpaskoltam a rózsaszín popsiját: egészségesnek látszott.

– Jól van – szóltam –, ne moccanj!

Fogtam a locsolókannát, amivel apám a kis cserépbe ültetett kaktuszait öntözte.

– Félek!

– A nagyfiúk nem félnek a doktorbácsitól.

– De én lány vagyok!

– Látom – mondtam.

Ekkor lépett a szobába anyám, és orvosi karrierem véget ért, még mielőtt igazán elkezdődhetett volna.

2.

Nagyanyámék körzeti orvosát Szirmai doktornak hívták.

– Gizke!

– Mi bajod megint?

– Nézd meg a nyelvemet!

– Dehogy nézem. Mit néznék rajta?

– Fehér?

– Nem fehér.

– Én úgy érzem, fehér. Napok óta nincs étvágyam.

– Hagyj nekem békén, Rudi! Ha rosszul érzed magad, menj le a Szirmaihoz.

– A Szirmai egy állat – mondta a nagyapám. – Sose ír fel semmit. Régen rossz annak, aki a kezei közé kerül.

Fájt a torkom és a fülem, lázam lett, harmincnyolckilenc.

– Vedd fel a cipődet – mondta a nagyanyám –, lemegyünk a Szirmaihoz.

– Nem akarok a kezei közé kerülni!

– Ez nem vicc – mondta a nagyanyám.

És mentünk.

– Ne húzasd magad, fiam, mert így sose érünk oda!

Pont ezt akartam. Nem odaérni.

A Szirmai szőrös, fekete ember volt, fekete keretes szemüveggel.

– Tátsd ki a szád, és mondd, hogy á!

Összeszorítottam a fogam.

– Fogadj szót szépen a doktorbácsinak! – mondta a nagyanyám, de mintha énekelne. Idegenek előtt mindig így beszélt velem. – Mutasd meg milyen jó fiú vagy!

Szirmai doktor nagy, szőrös mancsával megfogta a fejem.

– Fáj, ha itt megnyomom?

Felüvöltöttem.

– Mumpsz – mondta. – Két hétig nem megy iskolába.

Tovább nem foglalkozott velem.

Nagyanyám búcsúzóul egy zöldhasú papírtízest gyűrt a Szirmai köpenye zsebébe.

– Na mi volt? – kérdezte a nagyapám, amikor hazaértünk.

– Mumpsz – mondta a nagyanyám.

– Na, persze! – dohogott az öreg. – Egy kis torokfájás, az neki mindjárt mumpsz. Az én epegörcsömre meg azt mondja, képzelődöm. Mondom, hogy egy állat. Adjál egy Kalmopirint a gyereknek, Gizke, holnapra kutya baja se lesz!

Másnapra negyven fokom lett, és nem tudtam nyelni. Az ajtónkra ki kellett tenni a cédulát, hogy fertőző beteg van a lakásban.

– Vak tyúk is talál szemet – mondta a nagyapám. – De hogy még a Szirmai is...! Holnap lemegyek hozzá, hátha megtalálja a vándorvesémet.

3.

Néhány évig a Magyar Televízió dramaturgja voltam. A cégnek saját belgyógyásza és fogorvosa volt. A fogászt Pintérnek hívták.

– Be ne menj hozzá! – óvtak a kollégáim. – Az egy Sintér.

Egy nap cudarul megfájdult a fogam. Nem hatott a fájdalomcsillapító. Rettegve mentem le az alagsori rendelő

várócsarnokába. Odabent egy férfi üvöltött. Kisvártatva kinyílt az ajtó, egy ismert tévészemélyiség menekült ki rajta. Utána akartam sompolyogni. Egy reszelős bariton megállított.

– Hozzám várt? Jöjjön be! Itt vagyok.

Nagyobb volt, mint a Szirmai.

– Na, bújjon már be!

Rettegve próbáltam elsüllyedni a fogorvosi székben.

– Mit óhajt?

– Egy injekciót. Biztos, ami biztos.

– Hova?

– Ide, azt hiszem.

Térült fordult.

– Ha nem nyitja ki a száját, nem tudom beadni.

Megfogta a fejem. Akkora mancsa volt, mint egy medvének.

– Most már becsukhatja.

– És a szurival mi lesz?

– Kint várjon, amíg elzsibbad.

Három vagy négy évig dolgoztam a tévének. Öt lukas fogamat hozta rendbe ezalatt. Az ötödik egy bölcsességfog volt.

– Ezt ki kell dobni – közölte. – Szerdán jöjjön vissza, a barátom akkor ügyeletes a szájsebészeten. Ha valami gond lesz, majd átmegy hozzá a klinikára, és ő kivési a maradékot.

Ez hétfőn volt.

Kedden egész nap rettegtem.

Szerda reggel Sintér kedélyesen fogadott.

– Saját találmányomat fogjuk kipróbálni! – Egy pisztoly formájú forrasztópákát emelt az orrom elé. – Na! Mit remeg ennyire? Csak a nagyképű faszkalapokat szoktam megkínozni. Nyissa ki a száját!

Behunytam a szemem.

Fél percig babrált a számban a pákával.

– Öblíthet.

– Mégse húzza ki?

– Itt van. Hazaviszi? Jó nagy gyökerei vannak.

Miután otthagytam a tévét, húsz évig jártam a magánrendelőjébe. Ahogy a medvemancsával megragadta a fejemet, éreztem, jó kezekben vagyok.

4.

Voltak aztán évek, amikor azt hittem, szívbetegségben szenvedek. Gyakran kivert a víz, olyankor a gyomorszájamtól a torkomig fájtam. Az OTI-ban – ahogy a nagyanyám hívta hajdan a központi rendelőintézetet, újabb és újabb vizsgálatra rendeltek be. Mire a végemre jutnak, végem is lesz, gondoltam. Vettem egy kölyökkutyát. Minden nap sétáltattam, futtattam, hogy magam is mozogjak, ne üljek egész nap az írógépem előtt. Edzettem a szívemet. A kutya három hónapig volt nálam, ennyi időt kellett várnom az Angliából rendelt izotópra, amit belém injekcióztak, hogy az útját valami kamerán figyelve a szívgyógyász végre meghatározhassa a szívbajomat. Az izotópos vizsgálat eredménye negatív lett. Másnap eladtam a kutyát az utcán egy pasasnak, és továbbra is az írógépem előtt töltöttem a napjaimat.

Egy éjjel rosszul lettem. Veríték, szívtájéki görcsök. Úgy látszik, mégis megöl a szívem. A feleségem kihívta az ügyeletet. Öreg doki jött ki. Úgy nézett ki, mint egy mesebeli suszter. Hümmögve, hosszasan vizsgált.

– Nagy a baj, doktor úr? – kérdezte tőle a feleségem.

Az öreg suszter megállt a kisszobánk ajtajában. Én a verejtékemben fürödve reszkettem az ágyban, a feleségem pongyolában ringott.

– Meg kell operálni? – kérdezte.

Az öreg doki nem mosolygott.

– Szeressétek egymást, gyerekek – mondta, mielőtt elment.

Reggelre meggyógyult a szívem.

5.

Húsz éves koromtól gyötört a lumbágó. Ha becsípődött az ideg, moccanni se tudtam. Nem segítettek a gerincgyógyászok, nem hatottak az akupunktúra ezüst tüskéi, sem a méreg-drága, Kínában tanult Péter mester rettenetes gyógymasszázsai. Huszonöt éven át minden évben egyszer vagy kétszer földre szögezett a fájdalom. Feküdtem a szőnyegen, mint egy potrohánál odagombostűzött bogár. Üvöltve piszkítottam magam alá. Nem csak fájdalmas, de megalázó is volt.

Az utolsó támadás minden korábbinál borzalmasabb volt. Se kép, se hang, csak a fájdalom. Fájok, tehát vagyok. A helyzet napról napra rosszabbodott. Papp János színművész barátom a saját dokiját ajánlotta. Be is protezsált hozzá egy pesti kórházba. Képtelen voltam lábra

vergődni. Nem tudom, mit gondolhattak, akik láttak kikúszni a lakótelepi bérház kapuján az autónkig, ahová a feleségem nagy nehezen belapátolt. A kórházba már nem kúszva mentem be, a nagyapámtól örökölt ezüstfejű bottal botladozva, nyögve, időnként felüvöltve valahogy bejutottunk. A feleségem leültetett a vizsgáló előtt sorakozó műanyag székek egyikére. Negyvenöt fokban félredőlve vártam a sorsomra. A többi várakozó már mind sorra került, amikor kinyílt a rendelő ajtaja. Jólöltözött, hullámos hajú, negyvenes doki tolatott ki rajta.

– Ebéd után jövök! – szólt vissza a küszöbről az asszisztensnőjének.

Ahogy megfordult, és megpillantott, széles mosolyra húzódott a szája.

– Kidőlt a pisai torony? Hehehe. Na, jöjjön, legfeljebb kihűl a marhapörköltem.

Valahogy betámogattak, feltuszkoltak a vizsgálóágyra.

Tudtam, mi következik. Emelje fel a bal lábát, aztán jobbat, olyan magasra, amennyire csak tudja.

– Húsz-huszonöt fok – biggyesztett a doktor. – Ez tényleg ronda. Pár napig bent marad.

Azt a pár napot soha nem felejtem el.

Azt hiszem, szteroidokat kaptam, intravénásan, naponta többször.

– Holnapra kutya baja! – mondta minden vizitnél a mosolygós doktor.

Ha ki tudtam volna kelni az ágyból, azonnal megöltem volna. De moccanni se bírtam. A fájdalom egyre borzasztóbb lett. Tudtam, hogy meghalok. Mindenkit gyűlöltem. A dokit, a nővéreket, a betegtársakat, a feleségemet, aki minden nap meglátogatott, és vörösre sírta a szemét az ágyam mellett.

Aztán egy este értem jöttek. Ahogy átemeltek a guruló ágyra, elájultam.

Félhomályos alagsori folyosón tértem magamhoz.

A feleségem hajolt fölém.

Gondoltam, leharapom az orrát, de nem értem el.

– A baleseti kórházban vagy – mondta. – Nincs szabad ágy az osztályon, de most már minden rendben lesz. Kroó Andris barátod barátja operál meg holnap...

Egy hónappal később, amikor már újra megtanultam járni, Kroó Andris elmesélte, hogy a barátja milyen lelkesen mutatta neki a röntgenfelvételemet.

– A haverod már vizelni se tudott, csak a fájdalomtól nem vette észre – magyarázta neki a doki, állítólag. – Látod? A kiszáradt porcból

leszakadt darabka itt egy idegszál ypszilon formájú elágazásába fészkelte be magát. Hátulról nem férek hozzá, ezért átfúrom a csigolyáját holnap egy ötös fúróval, és a lyukon át benyúlva szedem ki neki azt a vacakot onnan.

És másnap kiszedte.

– Megsimogattam magának az ötös csigolyáját is egy füst alatt – mondta nekem, amint az altatásból magamra ébredtem. – Az lett volna a következő, ami megkínozza. Hanem aztán ne viselkedjen nekem úgy, mint egy operált beteg. Küldök egy gyógytornászt, két napig fekve tornászik, de aztán felkel, nem foglalja itt a drága helyet. Öt nap múlva kirakom innen.

Na, ennek a dokinak a nevét ezerszer áldanám, ha a neve eszembe jutna.

Révész!

Most beugrott. Révész doki evezett át velem a Styxen, és kirakott a túlsó partra.

Lassan több, mint húsz éve ennek. Azóta nincs baj a gerincemmel, legfeljebb átvitt értelemben. De a fejem hálistennek romlik. Nem csak a nevek nem jutnak eszembe, arra is egyre ritkábban gondolok, hogy milyen gyáva vagyok – ha nem is gerinctelen.